MITT I LIVET

Västanfors Västervåla församlings tidning nr 2/23

Familjegudstjänst med försvunnen åsna

Västanfors kyrka 35 år senare

Föredrag om självskadebeteende

Bakom varje siffra finns en människa

Mer om ensamhet…

Som en blombukett

Som i en vacker bukett med vilda sommarbommor bjuder sommarens nummer av Mitt i livet på ett blandat innehåll. Flera av artiklarna handlar om människors olika vägar i sökandet efter ett helt och meningsfullt liv.

Läs föredraget om självskadebeteende och om samtalsstödtjänsten Talk2me. Prästen Per-Arne Bengtsson fortsätter sin serie med texter om ensamhet.

"Bakom varje siffra finns en människa" heter Act Svenska kyrkans sommarkampanj som vill sätta fokus på människors rätt till trygghet och ett värdigt liv även i länder och där det råder krig eller en naturkatastrof har inträffat.

Möt Ulf-Anders Ekman, som finner mening i samspelet med andra människor i olika sammanhang, bland annat som clown och tomte vid församlingens familjegudstjänster.

Följ med på ett besök i Västanfors kyrka tillsammans med skribent Staffan Riddersporre, kyrkvaktmästare Anna Fransson och Runo Lundmark, som var platschef vid kyrkans senaste restaurering för 35 år sedan.

Trevlig läsning och en härlig sommar!
Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Fråga juristen

Ärver särkull-barnet allt?

Fråga:

Min väninna har nyss förlorat sin make. De hade ett gemensamt barn och sedan hade maken ett barn sedan tidigare (ett särkullbarn). Särkullbarnet menar att väninna inte ärver någonting alls efter hennes make eftersom både särkullbarnet och det gemensamma barnet vill ha ut sitt arv. Det finns inget testamente eller äktenskapsförord skrivet. Är det inte så att min väninna ärver hälften efter sin make eftersom de är gifta? Och barnen får dela på andra halvan?

Svar:

När en gift person avlider så sker två processer. Först ska en **bodelning** mellan makarna göras, därefter delas arvet ut genom ett **arvskifte**.

Bodelningen
Huvudregeln vid en bodelning är att *båda makarnas* kvarlåtenskap läggs ihop och delas därefter i två lika stora delar. Efterlevande maken/makan får ena halvan och den avlidnes dödsbo får andra halvan. Om det finns egendom som är enskild genom ett äktenskapsförord, villkor i testamente eller gåvohandling, ingår detta inte i bodelningen. I annat fall ingår all egendom i bodelningen. Efter denna bodelning ska den avlidnes andel från bodelningen fördelas i arv.

Exempel: Den avlidne maken har 500 000 kr i kvarlåtenskap och efterlevande makan har 300 000 kr i kvarlåtenskap (ingen enskild egendom finns). Lägg ihop bådas kvarlåtenskap och dela mitt itu: 500 000 + 300 000 = 800 000 / 2 = 400 000. Detta innebär att *vid bodelningen* får den avlidnes dödsbo 400 000 kr och den efterlevande makan får 400 000 kr.

Ida Jäder, jurist

Arvskifte:
Efter att bodelning är gjord ska arv fördelas. Din väninnas särkullbarn har rätt vad gäller att en efterlevande make/maka **inte** ärver den avlidne *om det finns särkullbarn*. Däremot så ärver en efterlevande make/maka de gemensamma barnens andel med fri förfoganderätt. Detta är under förutsättning att det inte finns ett testamente som anger annat. I och med att den avlidne hade två barn, ett särkullbarn och ett gemensamt barn, så kommer särkullbarnet att få ut sitt arv direkt och det gemensamma barnet får vänta.

Enligt exemplet ovan erhöll dödsboet 400 000 kr som andel efter bodelning och detta ska fördelas mellan särkullbarnet och efterlevande make/maka. Av detta ska särkullbarnet erhålla hälften (200 000 kr). Den andra halvan (200 000 kr) tillfaller den efterlevande makan med det som kallas fri förfoganderätt, vilket innebär att det gemensamma barnet får vänta på sitt farsarv tills den efterlevande makan (barnets mamma i dett fall) avlidit. Det gemensamma barnet har alltså ingen rätt att kräva ut sitt arv direkt vilket däremot särkullbarnet har.

Kyrkans Juridiska Byrå tel 0223-434 76
För tidsbokning kontakta sekreterare
Maria Ulestig Eriksson kl 8-12.

Talk2me är på gång att starta i Fagersta

Talk2me är samtalsstöd för personer vid lättare psykiska besvär. Verksamheten, som drivs av Västerås stadsmission, har funnits i Västerås i 10 år och nu utökas den i länet även till orterna Fagersta, Sala och Köping. Susanne Widsell är projektledare och arbetar med att försöka få igång verksamheten med volontärbaserat samtalsstöd i Fagersta till hösten.

Susanne Widsell, projektledare för Talk2Me. Västerås Stadsmission har beviljats projektmedel för utvidgningen av verksamheten Talk2me med pengar från Region Västmanland och länets kommuner ur de statliga medel som kommer från SKR (Sveriges kommuner och regioner) för att förebygga psykisk ohälsa och suicid.

-Talk2me är en av de stödverksamheter som finns inom civilsamhället och det som är unikt med oss är att alla våra volontärer har någon typ av utbildning i samtalsmetodik och professionell erfarenhet av samtalsstöd. Dessutom erbjuder vi i första hand samtal på en fysisk plats med en och samma samtalskontakt. Fysiska samtal kan kompletteras med samtal på telefon eller digitalt om klienten känner sig bekväm med det, berättar Susanne.

Sjukhuskyrkans samtalsrum

I Fagersta har Talk2me möjlighet att nyttja Sjukhuskyrkans lokal på sjukhuset och Susanne jobbar nu med att rekrytera volontärer med rätt kompetens, som kan ha stödsamtal med klienter från Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg. Normalt erbjuds en klient fem entimmes-samtal ungefär en gång i veckan. Samtalen är gratis för klienten och volontärerna har tystnadsplikt. Volontären kan själv styra hur mycket hen kan jobba, men vanligtvis har volontären en klient i taget. Susanne är angelägen om att matchningen mellan klient och volontär blir rätt. Det är inte så bra om klient och volontär känner varandra sedan tidigare, vilket skulle kunna hända på en mindre ort, eftersom klienten har rätt att vara anonym, men det finns lösningar för att det inte ska behöva hända.

Idag finns ett 30-tal volontärer knutna till verksamheten i länet, de allra flesta finns än så länge i Västerås, och tillsammans har de en bred samlad kompetens. En del av dem är pensionärer som har arbetat som samtalsterapeut, medan andra fortfarande är yrkesverksamma inom andra områden och har detta uppdrag på fritiden.

-Det är meningsfullt för volontärerna att kunna återanvända sin kunskap och bidra till att människor blir sedda och lyssnade på och kan börja må bättre. Det handlar ofta om att avdramatisera, normalisera, förklara, ge hopp och att stötta klienten i att hitta vägar framåt för att må bättre. Livet kan bli tufft och att reagera på det är ett normalt beteende i en svår situation. Psykisk ohälsa är vanligt bland människor i alla åldrar, och det finns fortfarande mycket skam kring detta, trots att psykiska besvär ju kan drabba vem som helst i någon grad någon gång i livet, menar Susanne.

De flesta är väldigt nöjda

Utvärderingar som görs i verksamheten visar att de allra flesta klienterna är väldigt nöjda både med bemötandet och den hjälp de fått med att sortera tankar, göra saker begripliga och att börja känna hopp.

En volontär måste ha kompetensen att skilja på när en person behöver stödsamtal i kontrast till psykoterapeutisk behandling, då man hänvisar vidare till vården.

Stödsamtal innebär att följa någon en bit på vägen, att lyssna, bekräfta, förklara och normalisera och hjälpa personen att hitta en väg vidare. Volontärerna får också möjlighet att utvecklas genom utbildningar, volontärträffar och handledning.

Oro, nedstämdhet och ensamhet

Talk2me ska inte konkurrera med det som kommuner, regioner och kyrkan redan gör, utan är tänkt som ett komplement. Ofta kommer kontakten via tips från en vårdcentral men privatpersoner kan också söka hjälp direkt från Talk2me genom att ringa eller fylla i ett formulär på hemsidan.

Vanliga anledningar till att söka samtalsstöd hos Talk2me är oro, nedstämdhet, ensamhet, relationssvårigheter (med familj, vänner, arbetskamrater) stress, existentiella frågor eller låg självkänsla.

Kort väntetid

Väntetiden hos Talk2me är kort, max två veckor, och den tidiga insatsen kan förebygga så att problemet inte behöver bli större. I väntan på rätt matchning under tiden som verksamheten startar i Fagersta, kan det bli aktuellt med digitala samtal eller samtal på telefon med en volontär med rätt kunskap från en annan ort.

Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson

Ensamheten

– den moderna uppfinningen (del 3)

En gång i tiden sov alla gårdens folk i det stora köket för att hålla kölden borta. Det handlade om att hålla ihop och ge varandra trygghet mot alla hotande faror. Att hålla ihop för att överleva var en given sak och ingen skulle komma på att ”köra sitt eget race.” De äldre bodde ofta i en stuga på gården i det så kallade undantaget. Alla var aktiva för att hjälpa till med överlevnaden.

Mormor stickade tröjor och farfar snidade skedar, drängen högg ved och pigorna vävde linnet. Det var som en egen fabrik och familjen var också hela byn där Sven på Täppan klippte de långhåriga på lördagarna på stallbacken. Ibland bar det av till marknaden på torget för att sälja potatisen och köpa en hink med saltsill. Var och en hade sin plats och roll och alla visste var de skulle sova när kvällen kom. Det verkade lugnt och stilla på landet, kanske allt för lugnt, medan det var spännande inne i staden. Där hände det alltid något och det blev liksom så att staden stod för ”det fina” livet och landsbygden för ”det grova” livet. Skillnaden var som mellan rågmjölsgröt och risgrynsgröt. Herrarna i staden gick i hög hatt och käpp medan en bonde höll sig med keps och lortiga grova händer. Det gällde att hålla på sig för att visa vilken grupp man tillhörde. Var man en fin herre så var man det, och var man en bonde så var man en bondläpp.

De fina människorna i staden byggde sig fina hus och landsbygdens folk kunde inte tänka sig att en dag skulle alla ha ett eget rum och sova alldeles ensam. Men de som bodde i staden kallade det för ”välfärd” när deras barn fick egna rum. För att alla skulle få större utrymme så började staden att bygga stora hus i betong. Nu flyttade mängder av landsbygdsbefolkning in i städerna för de lockades av att komma och bo där det var bekvämt och praktiskt. Ingen behövde längre bära in ved och vatten eller gå ut med den så kallade slaskhinken. Man kunde ”ha det bra” och slippa allt extra arbete med att bara finnas till. I städerna hade man centralvärme och varmvatten och alla kunde bada när som helst under dygnet. Sedan hade man folk runt omkring sig hela tiden så när grannen på andra sidan betongväggen spolade i sin toalett så hördes det in i den intilliggande lägenheten. Liv och rörelse trots tjocka betongväggar.

Till det bekväma hörde närheten till att köpa allt som behövdes. Förr kunde tjugo människor dela på morfars pinnsoffa men nu efter flytten behövdes det en ny soffa till två personer. Möbelföretaget i staden fick sälja två miljoner soffor som alla såg likadana ut, men det visste inte ägarna om. Anledningen var att ingen visste vem grannen på andra sidan betongväggen var. Efter tio års boende i huset visste man fortfarande inte vilka grannarna var, möjligtvis så nickade man åt någon vid utgången, mer än så blev det aldrig. Allt var så välorganiserat med parkeringsplatser som hade ett eget nummer på den ruta som lägenhetsinnehavaren kunde hyra för varje månad. Organisation blev nu den nya tryggheten. Lägenhetshuset hade tio våningar och varje sommar bars det upp säckar med planteringsjord för att plantera i de så kallade balkonglådorna för lite natur fick det lov att vara mitt bland betongen.

När tio år gått så ville det inflyttade paret köpa en ny soffa bara för att färgerna var för gammalmodiga på den första soffan. Nya grejer köptes och slängdes, köp - slit – släng och köp igen, blev som en signaturmelodi som alla sjöng på. En dag hördes ett rykte bland de boende i huset. Det var någon av dem som legat död i sju månader utan att upptäckas. ”Gud, hur kan någon bli så ensam” sa man som en fras, men någon förändring blev det inte, för alla kröp in i sin betongbubbla för de ville se nästa avsnitt på teve. ■

Ensamheten

och mänsklig värdighet (del 4)

Många människor är rädda för ensamheten och det är skräcken för att bli ensam som styr deras liv. Ofta är rädslan en kraft som blockerar och den skräckslagne kan inte sätta ord på vad det är som påverkar. Varför det är så farligt att vara ensam? Barn har en period då de är rädda för att bli lämnade ensamma men med åren försvinner rädslan i varje fall från den yta som gör att den känns. Mörker förknippas med skräck och rädsla, köld, vind och ljud från vilda djur är några attribut som kan mobilisera skräcken. Skräckfilmsskaparna är experter på att använda sig av dessa knep som sätter sinnet i rörelse och mobiliserar oss för att vara på vakt och gå i försvar.

Om det nu inte är så dramatisk som på film så finns det många sidospår i rädslan för ensamheten. En av orsakerna är att bli lämnad och övergiven. Den som blir det får också en stämpel på sig som ”mindre älskvärd.” Det egna människovärdet blir naggat i kanten och den övergivne känner sig utelämnad till att bli jämförd med någon annan. Ensamhet är här något som sitter på insidan av en människa och som har boat in sig i själen. Den moderna människan tror inte på själen men på kroppen som kärlekens centrum. Denna syn straffar sig själv för ingen människa kan springa ifrån existensen av sin själ. Dessutom bor själen i kroppen och kan man inte lyssna till själen så blir det smärtor i mage, nacke och axlar för att nämna några symptom.

Att bli övergiven kan få en människa att krympa och tappa bort sitt värde och därmed sopas även självförtroendet bort. Ensamhet blir då en permanent känsla som kroppen bär på hela tiden fast människan i fråga inte har kontakt med sina känslor och upplever sig inte ensam. Ensamheten är inkapslad i något som kan liknas vid ett musselskal. Pärlan ligger innanför men skalet skyddar den och kan inte öppnas. Människan själv har glömt bort hur det

Texter: Per-Arne Bengtsson, pensionerad präst
Foto: Kristin Lidell/Ikon

går till att öppna sig själsligt. Tillståndet blir permanent med spänningar och försvarsattityder och individen i fråga är alltid på sin vakt och försvarar sig även när det är omotiverat. Det finns människor som ständigt stöter bort andra för att de är alltför rädda för att överge sin ensamhet.

Det kan vara farligt att bli övergiven en gång till och därför offrar man hellre gemenskapskänslan med en annan människa. Ensamheten är i det här fallet både självvald och ändå något ohjälpligt som individen inte kan ta sig ur. Det finns en grundläggande ensamhet och det hjälper inte att det är fullt med människor runt omkring, ensamheten är ändå det som styr och är det påtagliga. Vad beror det på att man kan känna sig ensam mitt ibland en massa människor? Alla spelar med i ett spel som skall vara trevligt och kontakterna med andra skall befrämja mitt mående och kanske den fortsatta karriären. Men det är tomt innanför fasaden. Ensamhet kan förknippas med denna tomhetskänsla och det är olustigt. Det blir ett moment 22 som någon beskrivit som ”jag har ingen lust att leva men vill ändå inte dö.” Helt säkert är att vårt själsliga tillstånd är något som påverkar våra kroppar. Någon har sagt att sextio procent av våra sjukdomar från början har själsliga orsaker. Det betyder att vår oförmåga att tala om vårt inre är en fråga om ohälsa även kroppsligt. Den inre ensamheten har en förmåga att gömma sig på olika sätt. Vi kallar det inte för ensamhet fast det egentligen är det. Vi har så svårt att medge ensamhetskänslan och viftar ofta bort den trots att det är uppenbart att vi bär på den. Inget blir bättre för att vi förnekar ensamheten för den förföljer oss som en svart katt både dag och natt oavsett om vi ser den eller ej. Den moderna människan tror att ensamhet är ett tillstånd av mindervärde för att man inte lyckats fixa ett lyckligt liv tillsammans med någon annan. Är det en skuld? ■

Familjegudstjänst med Nalle Puh och hans vänner

Solen skiner och fåglarna kvittrar. Barn och föräldrar kommer gående mot Västanfors kyrka och på parkeringen står redan många bilar. Från kyrkan strömmar ljudet av klara barnröster när Barnkören sjunger. Det ligger förväntan i luften.

Den här familjegudstjänsten handlar om vänner. Prästen Helena Markfjärd berättar om en pojke som gick på utflykt och blev vän med en ensam gammal dam. Vi sjunger flera sånger om vänskap, bland annat ”Du är så fin och jag tycker om dig. Ingen är så fin som du i hela världen.” Vi sjunger trosbekännelsepsalmen 711, som alltid är med på familjegudstjänsterna, och Tryggare kan ingen vara på samma melodi som Blinka lilla stjärna. Vi sjunger sången Vad det är bra att jag har dig från Astrid Lindgrens berättelse om Nils Karlsson Pyssling, och Barnkören sjunger två sånger och får applåder.

Nalle Puh, åsnan Ior, Tiger och Nasse utanför Västanfors kyrka efter familjegudstjänsten den 16 april. Ulf-Anders Ekman, som du kan läsa mera om på nästa sida, gör rollen som lilla rädda Nasse.

En pjäs om Nalle Puh

Alla barn i kyrkan får komma fram och sätta sig på golvet i koret när Norrby teater spelar en pjäs om Nalle Puh och hans vänner. Nalle Puh, Nasse och Tiger går på utflykt i sjumilaskogen. De delar på vad som finns i honungsburken och är lite rädda för Heffaklumpen. Plötsligt hittar de en svans med en röd rosett och börjar leta efter sin försvunna kompis åsnan Ior. Nalle Puh och vännerna tar hjälp av barnen i kyrkan för att leta efter Ior, och de hittar faktiskt en levande åsna bakom kyrkan. Åsnan är snäll och låter barnen mata honom med morötter och klappa honom. Och så visar han att han kan göra konster. Han kan både gå runt i cirkel, marschera, stå på två ben och pussas!

Barnen hittade åsnan Ior bakom kyrkan och han visar att han kan göra konster.

Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson

Barnen sitter på golvet i koret och tittar på teatern om Nalle Puh och hans vänner, som Norrby teater spelar.

Många barn och vuxna har samlats bakom kyrkan efter gudstjänsten och väntar spänt på att få träffa åsnan Ior (som egentligen heter Gunnar) på nära håll.

Efter gudstjänsten får alla barn och vuxna gå till Lindgården och äta korv med bröd, men Ior får vänta utanför med sin matte.

Ulf-Anders är både tomte, clown och gris

Ulf-Anders Ekman, 71, anlitas som clown på barnverksamhetens sommaravslutning och som tomte på julgransplundringen på Lindgården. I Norrby teaters regi spelade han Nasse på familjegudstjänsten i april tillsammans med Nalle Puh och hans vänner. Han tycker om att engagera sig för barn och ungdomar.

Många fagerstabor känner säkert igen honom, eftersom han är aktiv i många olika sammanhang. Som ung spelade han hockey i FAIK (Fagersta AIK) och han fortsatte sedan som tränare och ledare inom hockeyn under många år. Han har jobbat som idrottslärare på låg- och mellanstadiet på flera skolor i kommunen och 26 år på särskolan Olsboskolan.

-Det är ett brinnande intresse att jobba med människor, och det ger så mycket att jobba med barn och ungdomar med särskilda behov, eftersom varje litet framsteg för dem är så stort.

Agerar gärna i en roll

Ulf-Anders tycker att det är roligt att gestalta en karaktär och vara på barnens nivå. På julgransplundringen när han får agera tomte märks det så tydligt att han trivs tillsammans med barnen. På sommaravslutningen är han clownen Sol som sjunger en solosång om solen, som han kan sedan tiden på Olsboskolan.

-Det är häftigt att sjunga solo i kyrkan när det är mycket folk. Det är en ynnest att få bidra och få känna att jag behövs och att någon fortfarande frågar efter mig, säger han.

Norrby teater medverkar på någon familjegudstjänst varje år, och Ulf-Anders har varit med i flera pjäser som spelats i kyrkan. Ensemblen tar varje gång fram en egen pjäs utifrån ett tema som familjegudstjänst-teamet har bestämt. Det finns en röd tråd som de sedan kan improvisera kring.

-Det är fantastiskt att få spela barnteater! Barnen är så engagerade och blir en del av teaterföreställningen. Det är en kick och man får så mycket tillbaka, upplever han.

Att han är pensionär sedan sex år tillbaka hindrar honom inte från att vara aktiv. Tvärtom så engagerar han sig i frivilliga uppdrag som aldrig förr. Han beskriver sig själv som en utåtriktad och pratglad person, och därför passar han utmärkt i rollen som speaker på Per-Olsherrarnas innebandymatcher och som konferencier på äldreboendet Malmens underhållningsträffar. Han har även agerat konferencier på Lindgårdens modevisning. Han är en väldigt energisk person och därför behöver han också vila ibland.

-Jag är inte religiös men troende och jag behöver lugnet som kyrkan och kyrkogården ger. Jag brukar cykla till den vackra kyrkogården i Västanfors och sätta mig på en bänk och fundera en stund. Jag trivs också i Västanfors kyrka och har många minnen därifrån, både fina och jobbiga, berättar Ulf-Anders.

Fina minnen från kyrkan

Han minns skolavslutningarna i kyrkan när han gick i Västanfors skola i mellanstadiet, och konfirmationen. Han gifte sig i Västanfors kyrka och han har varit på ett antal begravningar där. Han går gärna på konserter och när han är utomlands besöker han alltid kyrkor, som han tycker är vackra byggnader.

Uppdragen i församlingen sker på frivillig basis, och Ulf-Anders är glad för presentkorten på lunch på Lindgården som han får som uppskattning för sina insatser.

Västanfors kyrka 35 år senare

Den första söndagen i advent 1988 återinvigdes Västanfors kyrka efter att under två års tid ha genomgått en stor för att inte säga gigantisk restaurering. Biskop Claes-Bertil Ytterberg förrättade återinvigningsgudstjänsten och kyrkan var full till allra sista plats. I bägge sidogångarna stod folk och hela mittgången var också packad med folk. Alla körer medverkade och jag minns att det var svårt att sjunga för folk trängdes från alla håll så det var nästan svårt att hålla i notpärmen!

Kyrkan har sedan den invigdes 1830 genomgått ett antal restaureringar, den tidigare i början av 1950-talet men ingen är i närheten av denna. Många arkitekter och konsulter var involverade och ännu flera entreprenörer och tillverkare.

Ljuskronorna är flyttade

Själv är jag uppvuxen med den ”gamla” kyrkan och minns väl hur den såg ut. Jag tänkte inte så mycket på det då men jämfört med dagens kyrka var den inte speciellt vacker och funktionell. Det finns ett häfte vid bokstället längst bak i kyrkan där det är beskrivet dels historiken kring kyrkan, dels hur restaureringen gått till. Den är mycket läsvärd. Många saker blev mycket bättre men det jag tycker är allra bäst är att man flyttade ut lampkronorna över bänkarna i stället för i mittgången som det var förut och är i de flesta kyrkor. Det medförde två stora fördelar. Den ena är att man fick ljuset där det bäst behövs nämligen över bänkarna där folk sitter och förhoppningsvis sjunger med i psalmerna. Den andra fördelen blev att när man kliver in i kyrkorummet är det första man ser den vackra altartavlan som tidigare var skymd av alla lampkronor. Hela koret blev också mer centralt med det blåmålade taket som jag alltid tänkt som en himmel.

Man kan ju självklart se på kyrkan med olika ögon. Det kan vara som en besökare som jag, som kyrkvaktmästare eller som platschef vid restaureringen. Anna Fransson arbetar som kyrkvaktmästare och Runo Lundmark var platschef vid restaureringen. Jag stämmer träff med dem en dag i april för att lyssna av vad de tänker och tycker kring då och nu. Anna har varit anställd som kyrkvaktmästare i ungefär tre och ett halvt år. Hon trivs med sitt arbete och tycker att vår kyrka är väldigt vacker, stor och ljus. Några saker tycker hon är extra vackra; den stora altartavlan i koret samt dopfunten. Före restaureringen stod dopfunten fast monterad på vänster sida vid väggen. Nu är den flyttbar vilket hon uppskattar i sitt arbete. En annan sak som hon tycker är bra är att både ljusringen och ljuskronorna går att sänka ned ända till golvet vilket verkligen underlättar när de ska rengöras och putsas två gånger om året. Jag undrar om det är något som skulle kunna vara bättre? Hon funderar en stund (allt är ju så bra) men säger så:

- Något som skulle kunna förbättras är att ha ett smidigare och modernare ljussystem. I stället för ljusreglagen/ ljusbordet skulle man ha förinställda program exempelvis i en iPAD där man kan välja hur lamporna ska vara tända beroende på om det är gudstjänst, konsert eller något annat.

Tidsplaneringen var komplicerad

Runo var ju som sagt platschef under den senaste renoveringen och jag undrar om han minns något som var extra komplicerat.

- Ja, eftersom det gamla golvet skulle tas bort för att ersättas med ett nytt som hade golvvärme var planeringen för olika moment komplicerad. Då väggarna var smutsiga skulle de först göras rent och sen målas helt och hållet. Detta krävde byggnadsställning i hela kyrkorummet. Tidsaspekten var viktig för när rengöringen och målningen var klar skulle alla ställningar tas ned för då skulle golvarbetet börja. Här var det såklart viktigt att arbetena gick hand i hand så att det inte uppstod förseningar. Runo berättar att det gick bra.

En liten detalj kanske, men en förändring som gjordes blev han själv mycket nöjd med. I utrymmet bakom koret till höger tog man bort en del av en vägg mellan rummet och trappan som leder upp till den övre våningen. Där var det tidigare ganska mörkt men i och med detta fick man ett helt annat ljusinsläpp.

Han tyckte arbetet genomsyrades av god stämning och att samarbetet med andra entreprenörer och kyrkans folk fungerade väldigt bra. Även om Runo hade stort ansvar vill han ändå framhålla andra. Han säger:

- Efter en tid när väggarna var målade och golvet började bli klart kunde jag ana vilken otrolig förändring kyrkan genomgått. Jag kände mig väldigt nöjd trots att jag ju egentligen inte hade gjort någonting. Det var ju hantverkarna som utfört underverken!

Visar några hemligheter

Vid besöket visar båda, åtminstone för mig några ”hemligheter”. Runo visar en omålad fyrkant som är belägen nedanför trappen som leder upp till läktaren från kyrkorummet. Den sparades omålad för att man efter restaureringen skulle kunna se hur väggen såg ut innan den målades vit.

Anna och jag går upp till kyrkklockorna som sitter halvvägs upp i kyrktornet. På en bjälke vid stora klockan sitter en plåt där flera av de som medverkade vid restaureringen fått sina namn inristade. Det finns en kedja i plåten så troligtvis har den hängt någon annanstans förr. Jag kan tycka att det är synd att den sitter så undangömd där uppe, den förtjänar att sitta någonstans där alla kan se den.

En lucka i golvet

I sakristian finns så ytterligare en hemlighet. När man tog bort den stora mattan som täckte golvet därinne upptäckte man en lucka i golvet. När man sen öppnade luckan fanns en liten trapp ned till ett litet rum. Vad det användes till är oklart men det kan ha varit dyrbarheter i form av kyrksilver eller kanske nattvardsvin.

När vi så skiljs åt vänder vi oss om en sista gång och tittar ut i kyrkorummet och jag tror vi alla tre tänker samma sak; vilken fin kyrka vi har!

Anna visar luckan i golvet i sakristian.

En bit av den gamla omålade väggen.

En plåt med namnen på de som var med och restaurerade kyrkan.

Runo visar hur ljusinsläppet förbättrades genom att man tog bort en vägg vid den senaste restaureringen av Västanfors kyrka, som blev klar 1988.

Text och foto: Staffan Riddersporre

Ensamheten

och utanförskapet (del 5)

Vi använder ibland bilder från ett sammanhang och för in dem som talande beskrivningar på något annat. Ett sådant exempel är när vi talar om hårdkokta individer. Det betyder att någon är kall och hård rakt igenom utan någon tvekan eller svaghet. Individen är alltså som ett hårdkokt ägg som inte har något mjukt inom sig utan är lika hård inuti som skalet på utsidan. En gemensam sak för de hårdkokta är att de inte vill ge upp sin vilja att ta hänsyn till någon annan. Livsstilen blir rakast möjliga där allt är tillåtet för att nå sina mål för egen vinning. Andra människor är det bara att ”köra över” för de betyder inget för egot, annat än som ett instrument för att nå egna mål. Kriminalitet och sexindustrin skapar personer som får ett hårt yttre skal och som blir avskurna från sitt egentliga jag. Inuti är det tomt på äkta känslor. De känslor som finns är producerade och tillhör rollen, inget mer, så länge det har ett värde på marknaden så länge finns man som person. Det är ett krasst köpande och säljande av tjänster som inte har plats för något mer mänskligt såsom ett känsloliv.

Det är en självbevarelsedrift att stänga av sina känslor för att kunna göra vad man gör. En sexarbetare måste stänga av sin längtan efter kärlek och ömheten för egen del för att kunna utföra tjänsten. Någon som mördar en annan måste även döda sig själv och sina egna känslor för att kunna utföra en sådan känslokall handling. Förnekelse och dödande drabbar alltid den egna personligheten hos den som utför sådana handlingar. Det skapar en isolering kring den egna personen som egentligen redan är ensam och lever isolerad i ett utanförskap. Vi ser idag många ungdomar som dödar på uppdrag av en gängledare bara för att bevisa att de är värda att få vara med i gänget. Alla dessa personer bär redan på en ensamhet, därför att de är födda in i ett utanförskap som de har ärvt av sina föräldrar. Sådana djupa grundkänslor förs över till nästa generation och blir till en identitet som är svår att befria sig från. Det blir bara drömmar om ett liv som innebär att stå i centrum som eliten gör, de som har pengar, makt och äger det vackra livet. Det handlar om den snabba vägen dit och då är man beredd att utsatta sig för fara och inte fega ur utan göra det utan att tänka eller känna. För stunden ger det spänning men i ett längre perspektiv blir ensamheten obotlig.

För ett antal år sedan träffade jag en kanadensisk präst som arbetade med de farligaste fångarna på ett fängelse. Han låste in sig med mördare och grovt kriminella, under tjugoåtta timmar i ett maraton-terapipass. Dessa tuffingar beskrev sitt känsloliv som om de levde inuti en tunnel där de inte fick kontakt med någon annan människa. De människor de mötte var så långt borta, på distans och de kom aldrig nära så det kunde bli en relation som ett ”jag och du.” När fångarna insåg att de var döda inuti brukade de bryta ihop och deras tuffhet förvandlades till sorg, smärta, panik och ånger. De var i början av en process av att återta sitt känsloliv, och det gjordes genom smärtan från det förflutna. Sakta kunde dessa människor återfå sig själva, men det var en lång väg att gå innan de kunde relatera till någon annan på ett mänskligare sätt. Prästen var liten till växten och till synes en oförarglig person.

Men hans vapen var att ha tillit till att se den ensamma isolerade människan bakom alla tuffa masker. En kraft var tillräcklig för att kunna fälla den värsta av elefanter. Ett är säkert att vårt samhälle behöver många som den prästen som vågade se igenom alla fasader och masker för att kunna nå fram till det som är inlåst i förnekade känslor. För sanningen är den, att var och en måste ta ansvar för det som är inlåst och befria sig från det. ■

Ensamheten

i att vara människa (del 6)

När vi föds blir vi under den första tiden en del av vår mammas kropp. Livet är symbiotiskt, där två parallella liv och är helt beroende av varandra. Två människor passar ihop och blir ett komplement där bägge får ut en känsla av mening och kärlek. Det uppstår en gemenskap som inte kan jämföras med något annat. Mor och barn är förenade som om det var en och samma kropp. Så kan det vara i stunder av lycka och anspråkslöshet. Livet får bara vara vad det är, en ström av ut och in energi. Men ett barn växer och börjar separera sig från sitt ursprung för att bli en egen individ. Symboliskt brukar vi kalla det för att ”klippa navelsträngen” vilket kan innebära ett livslångt projekt. Några kommer inte att fullborda projektet under sitt liv, utan vara kvar i någon form av permanent mental inlåsning. Det kväver personligheten och stympar det som vill växa och berika människan.

Vi behöver vara ensamma i en mer grundläggande bemärkelse. Stanna upp och komma fram till att vi är någon i oss själva. Det låter enkelt men är en ihärdig kamp. Att vi är ensamma i en mer existentiell bemärkelse kan tyckas självklart. När vi sover är vi ensamma i vårt universum med drömmar som vi inte helt kan förklara för andra. Vår kropp förvandlar mat till energi som räcker bara till vår kropp, andningen, rörelserna till att förflytta oss framåt, kroppens inre rening, tankar och känslor som tillhör oss. Ingen kan tänka mina tankar men jag kan dela en tanke med någon annan som har en liknade tanke. Allt i våra liv handlar om vårt eget existentiella livsrum där vi befinner oss. Vi är ensamma om att vara vår person, personlighet och livsöde. Ingen annan kunde födas som jag. Min kärlek är min, skuldkänslor, tro och hopp, allt som rör sig inom mig är jag. Ingen annan kan heller dö min död. Min död tillhör fullbordan av mitt hela liv eftersom döden ingår i livet och jag har ett

Texter: Per-Arne Bengtsson, pensionerad präst
Foto: Magnus Aronson/Ikon

eget liv. De här insikterna om att vi skulle vara så i grund och botten ensamma som vi är, brukar skrämma människor. Men det är en sanning som vi har att matcha för att mogna som människor. Besvikelser, svek, illusioner, förhoppningar, drömmar är kännetecken på att vi är någon annanstans i vårt mentala liv och inte i vår kropp. Samhället som vi byggt upp omkring oss handlar till stor del om att kompensera den ensamhet som vi är skapade med. Vår skapelse tolkas ha brister och svagheter som egentligen finns för att vi skall nå harmoni. Ensamhet anses som ett misslyckande och ett otillåtet tillstånd som måste fyllas. Den kommersialism som nu överöser oss är en form av tröst som skall pigga upp oss och kompensera och locka oss ut ur isoleringen av ensamhet. Vissa fastnar i den falska trösten. Det blir ett ekorrhjul som kräver mer och mer av tröst eftersom den inte kan bota oss. Att peka på ensamheten kan uppfattas som ”för hårt att höra” och det beror på vår tids förmåga att förneka livet med den struktur som finns där. Vi lever som om vi aldrig skulle dö och vi hetsar oss med att göra så mycket som möjligt och att äga mer än nog.

Det hela kan låta tragiskt men den som finner en väg ut ur rädslan för att se sitt liv utifrån detta perspektiv har mycket att upptäcka. En av det viktigaste upptäckterna är livsglädjen, glädjen över att förstå hur vackert livet är inrättat. Vi har en kropp som kämpar för att ge oss livet varje dag, varje timme, minut och sekund. Hur bortskämda är vi inte? Att inse det gör att vi kan leva med två parallella perspektiv: ensamheten och gemenskapen. Den tyske teologen Dietrich Bonhoeffer fick sluta sitt liv i nazisternas förintelseläger och under tiden skrev han en bok som smugglades ut. ”Liv och gemenskap” heter boken där han skriver: ”den som inte kan vara ensam kan inte heller dela gemenskap, gemenskap finns inte om det inte finns ensamhet.” ■

Dimitry tvingades fly sin dröm

När Ryssland invaderade Ukraina 2022 tvingades Dimitry att lämna allt bakom sig. Familjen, vännerna, skolan och den stora drömmen om en fotbollskarriär. Vägen på flykt var lång och farlig, men i dag har Dimitry kunnat påbörja ett nytt liv tack vare sitt starka driv och stödet från Act Svenska kyrkans lokala partner i ACT-alliansen.

För ett år sedan levde Dimitry ett helt vanligt tonårsliv i Mariupol i Ukraina. Han trivdes med livet och framför honom låg en lovande framtid inom fotbollen. På dagarna brukade han plugga, träna, spela fotboll och umgås med sina vänner och sin flickvän Anna.

I dag är livet annorlunda. Dimitry bor cirka 170 mil från staden där han en gång hade sitt hem, långt från sina föräldrar och släktingar, i ett nytt land med ett nytt språk.

Dimitry var bara 18 år när Ryssland plötsligt invaderade hans hemland Ukraina. Han minns det som i går. –Klockan var fem på morgonen och jag låg och sov. Först ringde min flickvän Anna. Sedan min pappas flickvän. De sa att ryssarna hade börjat bomba Ukraina och att vi borde skynda oss att ta ut kontanter från bankomaten.

Det var den värsta dagen i mitt liv

Trots att Dimitry och hans familj agerade snabbt var det svårt att lämna Mariupol när strider rasade runtomkring staden. Många hann inte fly innan staden blivit omringad. Livet i Mariupol efter krigets början var hemskt.

–I början försökte vi överleva belägringen på plats, men den tredje eller fjärde dagen besköt ryssarna centrumet där vi bodde. När huset bredvid vårt träffades tog vi skydd i källaren. Vi stannade där nere i en vecka. Till sist träffade en missil vårt hus och när källaren fylldes av rök var vi tvungna att springa ut.

Dimitry berättar att det var artilleribeskjutning överallt runt omkring dem och de fruktade för sina liv.

– Det var den värsta dagen i mitt liv, det var då jag bestämde mig för att lämna oavsett vad, berättar Dimitry.

Dimitry och hans flickvän Anna lyckades fly ut ur Mariupol och efter en skräckfylld väg genom Ryssland nådde de till slut den ungerska gränsen. Anledningen till att de valde Ungern var att Dimitry sett en video på Youtube från en känd rysk vloggare som pratade om Ungern och att många flyktingar från Ukraina sökte sig dit. –Egentligen var det lite galet, jag skrev till honom och han skrev tillbaka. Han gav mig kontaktuppgifter till en organisation i Budapest som sa att de skulle ordna boende och tre mål mat om dagen till oss, berättar Dimitry.

Fick stöd genom kyrkan

När de slutligen kom fram till Ungern blev de varmt mottagna av kyrkan och fick det stöd de så väl behövde.

Organisationen, som heter Hungarian church aid (HIA), är Act Svenska kyrkans samarbetspartner i Ungern. Genom dem har Act Svenska kyrkan sedan krigets början kunnat stötta nära 200 000 människor som fått tillgång till livsmedel, hygienartiklar, mottagningscenter och psykosocialt stöd. En del av arbetet handlar också om att ge människor en möjlighet att starta om och bygga upp sina liv igen.

Studerar och spelar fotboll

I dag bor Dimitry i en mindre stad utanför Budapest och tack vare ett stipendium har han kunnat börja studera igen. Fotbollen, som han trodde han skulle tvingas ge upp på grund av kriget och flykten, är fortfarande en viktig del i hans liv. Den hjälper honom att läka och hantera alla svåra upplevelser han bär på.

–Kyrkan hittade en fotbollsklubb som var redo att ta sig an mig trots att jag inte spelat på ett halvår och var i dålig fysisk form. Klubbens ledning och laget var mycket förstående – de tog med mig! I början var språket något som gjorde allt väldigt svårt men nu går det bättre och jag har vågat börja drömma igen, berättar Dimitry.

Hoppas på ett fritt Ukraina

Dimitry vädjar till omvärlden om att hjälpa ukrainare eftersom många befinner sig i en hemsk situation. Många har ingenstans att återvända till då deras hus jämnats med marken och stora delar av infrastrukturen har förstörts. – Det finns många flyktingar i Europa. De är goda människor och när skräcken i Ukraina tar slut kommer majoriteten av dem att återvända hem för att bo i sitt land och bygga upp det igen, säger Dimitry.

Han hoppas på att kriget snart tar slut och på ett fritt Ukraina.

– Jag hoppas att kriget med Guds hjälp snart kommer ta slut och att vi kommer att leva i ett fritt land, utan krig och fritt från ockupation. Och med europeiska värderingar. Jag hoppas att vi kommer att återuppbygga vårt land och att allt kommer att bli bra.

Text: Klemen Tamàs/ ACT-alliance
Översättning och bearbetning: Act Svenska kyrkan

Fakta om Act Svenska kyrkan

Act Svenska kyrkan är Svenska kyrkans internationella utvecklings- och biståndsaktör. Tillsammans med andra kyrkor, organisationer och tusentals frivilliga över hela världen arbetar Act Svenska kyrkan långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor och agerar snabbt vid katastrofer. Act står för att agera och att omsätta tro i handling - alltid med männsikors lika värde och rättigheter i fokus.

Genom lokala parnter finns Act Svenska kyrkan på plats när katastrofer inträffar och kan snabbt mobilisera resurser dit de behövs som mest. För att återuppbygga samhället och stärka förmågan att hantera framtida kriser involveras de människor som själva drabbas. Genom att bidra med sin kunskap och sina styrkor får de kraft att resa sig starkare efter en katastrof.

Foto: Simon Chambers/ACT-alliance

Idag spelar Dimitry återigen fotboll, och det hjälper honom att bearbeta det han tvingats uppleva i samband med kriget i Ukraina. Fotbollen ger honom trygghet, hopp och kraft att läka.

Exempel på vad pengarna används till i Ukraina:

- Mat, hygienartiklar och mediciner.
- Skyddsanordningar/-boenden där människor kan få skydd och värme.
- Psykosocialt stöd.
- Planering/utredning av kommande behov, till exempel restaurering av infrastruktur och basala samhällstjänster.
- Under 2023 påbörjas stöd till småskaliga projekt för att organisera självhjälp för den drabbade befolkningen.

Så långt räcker pengarna:

- 280 kronor räcker till ett matpaket (mjöl, ris, olja, gryn, kött- och fiskkonserver, mjölk, mörk choklad, pasta, ärtor, kakor).
- 180 kr räcker till ett hygienpaket (tvål, schampo, tvätt- och diskmedel, toalettpapper, tandkräm, handsprit).

Var med i kampen för varje människas rätt till ett värdigt liv!

Swisha din gåva till 900 1223

Vem är du?
Tom Winther, vaktmästare

Tom Winther började jobba som vaktmästare/serviceperson i Västanfors Västervåla församling för lite mer än ett halvår sedan.

-Det är variationen som är roligast. Det händer mycket varje dag och jag vet inte på morgonen hur den här arbetsdagen kommer att se ut, det kan ändra sig under dagen.

Det är många olika sysslor som ska skötas och tillsammans med de andra vaktmästarna fördelas uppgifterna på ett kort planeringsmöte varje morgon, då de även möblerar lokalerna på Lindgården inför dagens konferenser. En av dem kör rutinrundan som innebär att med elbilen ”Elis” hämta gårdagens värmeboxar från förskolan Linden och Brukskyrkans kafé, låsa upp kyrkan, köra iväg grovsopor från Lindgårdens kök och hämta posten. Sen är det dags att köra mat i de nu uppvärmda värmeboxarna till förskolan Linden och Brukskyrkans kafé, där kafégäster och Lindgårdsskolans högstadieelever äter lunch. Vaktmästarna turas om med rutinrundan för att få avlastning och variation i jobbet.

Krematoner och snöröjning

Utifrån ett digitalt ärendehanteringssystem prioriteras och fördelas övriga ärenden. Det kan vara allt från att köra ut kopieringspapper till en skolbyggnad till att byta en glödlampa på Lindgården eller rensa avlopp i Brukskyrkan om det blivit stopp i en toalett. Större projekt, till exempel att sätta upp ett nytt staket runt skolgården vid Sjövillan, pågår hela tiden.
Tom hjälper också till i krematoriet när det behövs. De veckor som han har snöjouren under vintern är det Tom som kommer först till jobbet på morgonen och då börjar han med att starta kremationsugnen och påbörjar den första kremationen, innan han plogar bort snön från parkeringsplatser och gångvägar runt församlingens byggnader.

Var tredje vecka har Tom telefonjouren på Kyrkans Begravningsbyrå under kvällar och helger. Samtalen kan vara av lite enklare karaktär som att någon vill anmäla sig till en minnesstund. Men det händer också att en närstående ringer och talar om att en person nyss har avlidit och man vill ha hjälp med bårhämtning. När en person avlider i hemmet eller på ett boende kan Kyrkans Begravningsbyrå hjälpa till med att transportera den döde till ett bårhus. Man är alltid två personer vid en bårhämtning så Tom tar hjälp av någon annan i byrån när det blir aktuellt. Det händer också att Tom hjälper till med svepning och kistläggning.
Innan Tom började i vår församling jobbade han i Bärke pastorat i Smedjebacken som kyrkvaktmästare och kyrkogårdsarbetare, så han har erfarenhet av att tjänstgöra vid dop, vigslar och begravningar.

Från Arboga till Dalarna

Tom växte upp i Arboga men har nu bott mer än halva sitt 37-åriga liv i Dalarna. Han bor på landet mellan Ludvika och Smedjebacken tillsammans med sambon Anna, tioåringen Ivar och dottern Lo, som är fyra år. Det tar 35 minuter att åka till jobbet, men Tom tycker att det fungerar bra.
-Det är skönt att pendla för man hinner vakna till på morgonen innan man kommer till jobbet och man kan lägga ifrån sig jobbet på vägen hem, säger han.

I gymnasiet läste han elteknik, vilket återspeglar en del av hans praktiska sida, men efter gymnasiet blev inriktningen arbete med människor. Ända sedan gymnasietiden har Tom jobbat som personlig assistent och det har han trivts väldigt bra med.
-Jag tycker om att vara med människor, och det är samma sak i det jobb jag har nu. Varje dag träffar jag människor i alla åldrar från ettåringar på förskolan till elever och personal på Lindgårdsskolan och även äldre.

Brinner för mänskliga rättigheter

Som tonåring valde Tom att gå och läsa och konfirmera sig i hemstaden Arboga, och det har påverkat hans fortsatta liv.
-Det var under tiden som konfirmand och konfirmandassistent som mitt engagemang för mänskliga rättigheter väcktes, berättar Tom.

Genom åren har han varit ideellt engagerad på olika sätt. Han har suttit med i distriktsstyrelsen för Kyrkans Ungdom och varit med och arrangerat STUM (Stiftsungdomsmötet) på Stiftsgården i Rättvik. Han var även utsedd till en av dåvarande biskop Claes-Bertil Ytterbergs ungdomsrådgivare. I samband med festivalen Peace and Love i Borlänge var han med och arrangerade föreläsningar.

Han har även varit ideellt engagerad inom studieförbundet ABF. Under en period var han inom Arbetarrörelsen ledare för ett projekt mot rasism på arbetsplatser. I samband med det fick han möjlighet att tillbringa två veckor i Sydafrika, vilket i sin tur ledde till att han under fyra månader var praktikant på Olof Palmes internationella center i Kapstaden och hjälpte till med att starta plantskolor utanför staden Robertson. Även sambon och lilla sonen var med i Sydafrika, där Tom passade på att springa Kapstaden Marathon. Samma år sprang han också Stockholm Marathon. Tom försöker fortfarande att hålla igång kroppen med löpträning och fotboll.

Cecilia Kjellin Eriksson

Korsordet - vinn en lunch på Lindgården

Skicka in ditt svar senast den 3 juli till Västanfors Västervåla församling, Box 2012, 737 02 Fagersta
Vi lottar en vinnare bland rätta svar, så kom ihåg att skriva ditt namn och din adress. Lycka till!

ÄR IBLAND FRANCISKANMUNKS DRÄKT
FAR TILL HAM
"UNDER BLÅGUL FANA"
KATLA
EINAR EKBERG
GODKÄND FÖRR
MJÖLON
GUD SOM HAVER BARNEN KÄR
ERSATTE
KAJKAR
BYXSTRECK
GLIDA
VIKT
BÖNAR
SLUP
KALLAS ENGELBREKT IBLAND
VAK
KÄDER
HADE ESAU GOTT OM
HUVUDGÅRD I FRÄLSEGODS
HÅLLER KANNA VARMT
FÖRLIKAS
JUDAS, EN AV JESU TOLV LÄRJUNGAR
ÄR SNÖSKATAN EN
BRITTISK FILMMOGUL (1888-1972)
AVANCEMANG INOM YRKESLIVET
YNGEL SOM BLIR FET FISK
KAN RULLSTENAR LIGGA I
KRICKOR
GASTAR
FÖRSTA TONEN
FÖR ALLTID
ÄKTA MAKAN ZORN
LÄGGER SKYTT
MILJON
DYGDIGT
KUNDE GOLJAT
DELAR PÅ
SJUK
KAN PUND SKRIVAS MED
BORNEOSULTANAT
FÖRTÖRNAD
MÖRK I TONEN
EMILS SYSTER
KRANS
SOM EN DANSÖR
ALICE SJÖBLOM
KRUKVÄXT
BÖR RHODODENDRONJORD VARA
FLAX
ANGELÅGNA
KÄNNA I MAGEN
TON 3 I C-DURSKALA
KLÄMS ÅT
VAR MYRBERGS 34:an
ANHANG
FÖRE MARIA I BÖN
FRAMFÖR FÖRARE
BETA
ROLIGA RYDBERGS INITIALER
KLYFTA
REN
BITTERHETEN
TARTUBO
MJÖLKMÅTT
KAN BO I TIPPERARY
FLYDDE GOMORRA
FYRSTRÄNGAT INSTRUMENT
ERFAR
VÄRLDENS STÖRSTA NYHETSBYRÅ
SCHEMALAGT ÄMNE
ÄR ABBOT
LÅNGHUS I KYRKA
RADIE
JERIKOS MURAR
ALBAN

2114-71
Burmans förlag

DEL AV GOGGLES	G	PÅ EN LADA I LINZ	KAMP I NORR	I	PETAD ENERGISK	B	FRANSK KATEDRALSTAD	S									
Ö OCH FYRPLATS	L	A	N	D	S	O	R	T									
HADE STUDIO I RÅSUNDA (1919-69)	A	HED SKIGEAR UT EN GRODD	M	O	KUNDE OLIVER HARDY MÅTT	R	O	A									
LÄTER	S	F	LÄROBYGGNAD	G		T	U	M									
	H	Ö	R	S	STOLPE KYRKOMAN	S	V	E	N								
BYGGER INSET EGET REDE	G	Ö	K	STOPPAS FÖR ETT GRÖNBLICK	K	A	N	I	K	FYLLS PÅ REPET		ANHÄLLA OM HANDEN	F				
SVARS HÖGST I RÄTTEN	O	VATTENHALTIG ADELSTEN	O	P	A	L	SNAGER I KANTERNA	N	A	G	G	A	R				
SKÖGSKONGERN							GUNNAR FALÉN										
ÄR MÅNGEN BILMOTOR AV IDAG	S	ÄR PJÄSEN "FRÖKEN JULIE"	STOR PÅ JÄRNVERK	U	VANN FOTBOLLSVM 1966	E	N	G	L	A	N	D	DÄR ANKRAR FARTYG	G	F	AVSLUTAD	U	NJETS MOTSATS	I
SOPHIA SOM VANN EN OSCAR 1961 (FILMEN: TVÅ KVINNOR?)	E	T	T	G	U	D	S	H	U	S	PRESIDENT EMMANUEL	R	SAKNAR STING	F	A	D	D	A	
	L	O	R	E	N	'SKEPP ---- !'	EN KANAL	K	ROGER MOORE	NOMADER	S	A	M	E	R	BESKÖW	E	L	S	A	"...HAMBRA" I SPANIEN
PERIOD	E	R	A	ÄR HELT FRI SPELARE PÅ PLAN	O	M	A	R	K	E	R	A	D	RIVA	K	L	Ö	MANGS	S	A	
HERRGÅRD, tid FOLKHÖGSKO	K	A	G	G	E	H	O	L	M	MANGAN	R	C	D	CARAVELLE	O	ÄR PESTFLAGGAN	G	U	L		
LA FÖR PINGSTRÖRELSEN	T	SVENSKANS KÖR TASTE ORD	I	GLASSTRUT	K	O	N	KARL ERIK ALBERT "CHARLIE" NORMAN	M	A	FÄRDRUTT	R	E	S	P	L	A	N			
ÖVERHÄNGANDE FARA	R	I	S	K	ELSIE, FOSFATTARE FR. UPPLAND	J	O	H	A	N	S	S	O	N	STÄLLNING	P	O	KÖXA S	E		

2114-893
© Burmans förlag

Korsordet - lösning nr 1 2023

Här är rätta svaret på korsordet som publicerades i Mitt i livet nr 1 2023. Mariann Sjödin vann ett presentkort på lunch i Lindgårdens lunchservering.

Musik i Sommarkväll

Västervåla kyrka tisdagar kl 19. Fri entré.

13 juni	**Kyrkokören**
20 juni	**Gränslösa**
27 juni	**Varpu Heikinheimo** - violin **Daniel Beskow** - piano
4 jul	**Emily McEwan Landegren** - sång **Kjell Fernström** - piano **Hasse Larsson** - kontrabas
11 juli	Stråkensembler ur **Bergslagens kammarsymfoniker**
18 juli	*The ol´ American hymnbook. Vagrant Fair* **Mattias Ristholm & Emil Lundaahl** sång, gitarr, bouzouki, mandolin, banjo, munspel
25 juli	*Från kohorn till ventilinstrument* **Ronney Magnusson & Lars Ryhammar** diverse ventilinstrument **Helene Reduthe** - sång, kulning, piano och orgel
1 augusti	*Sånger från aftonstjärnan* **Markus Norrman** - baryton **Linda Jansson Norrman** - piano
8 augusti	**Marianne Racine-Granvik** - sång **Harri Ihanus** - gitarr **Filip Augustson** - kontrabas

Kollekt till Act Svenska kyrkan och församlingens musikverksamhet.

Läs mer om medverkande musiker på församlingens hemsida vastanfors.svenskakyrkan.se/sida/345

Sommarens gudstjänster

Midsommardagen lördag 24/6 kl 11 Gudstjänst på Västervåla hembygdsgård. Medtag kaffekorg.

Söndag 25/6 kl 11 Gudstjänst på Lindgårdens uteplats (inomhus om det regnar).

Söndag 9/7 kl 15 Gudstjänst på Åvestbogården. Kyrkkaffe serveras.

Söndag 23/7 kl 14 Friluftsgudstjänst hemma hos Anders och Eva Linger, Rune Lindströms väg 2B i Fagersta. Kaffe serveras.

Söndag 30/7 kl 11 Gudstjänst på Västervåla hembygdsgård (Hembygdens dag). Kaffeservering.

Söndag 6/8 kl 11 Gudstjänst i Västanfors kyrka.

Söndag 20/8 kl 11 Bygudstjänst hos Anders och Lena Hildeman i Djupnäs med kyrkkaffe. Kyrkbåten kommer!

Söndagar kl 15 Gudstjänst i Brukskyrkan med kyrkkaffe varannan söndag den 18/6, 2/7, 16/7, 30/7, 13/8 & 27/8.

Mer information om gudstjänster finns på församlingens hemsida och i predikoturen i Fagersta-Posten.

Kyrkans Begravningsbyrå
Fagersta
Omtanke - Kvalitet - Kompetens
i allt som rör begravningar
Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg
tel 0223-434 70
www.kyrkansbegravningsbyra.se
Svenska kyrkan

Stick och sygruppen

säljer alster för Act Svenska kyrkan

På Lindgården kan du köpa hemstickade och hemsydda tröjor, sockor, väskor mm som deltagarna i församlingens Stick och sygrupp har tillverkat. Pengarna går till Act Svenska kyrkans hjälparbete i världen.

Senaste nytt om vårdcentralen

Västanfors Västervåla församling jobbar fortfarande för att starta en vårdcentral i Fagersta. Bygglovsfrågan har dragit ut på tiden och därför är det oklart om vårdcentralen kan öppna i september, som vi gått ut med tidigare, eller om det blir senare.

Kyrkoherde Henrik Rydberg har medverkat i flera olika media angående vårdcentralen. En ansökan om tillfälligt bygglov har lämnats in för att ställa upp moduler i norra delen av Fagersta, nära OK/Q8 vid utfarten mot Norberg. Det har kommit många positiva reaktioner från fagerstabor och frågor om när man kan börja lista sig. Anställningsintervjuer för rekrytering av personal inom olika kategorier pågår.

36,8 miljoner till Act

Under Act Svenska kyrkans fastekampanj samlades 36,8 miljoner kronor in i hela Sverige. Västanfors Västervåla församling samlade in 17035 kronor genom kollekter och evenemang.

Fotoutställning om Act i Västervåla

Under sommaren finns en fotouställning i Västervåla kyrka med tio bilder från Act Svenska kyrkans hjälparbete i olika delar av världen. Kollekten i samband med Musik i sommarkväll-konserterna i Västervåla kyrka går till Act Svenska kyrkan och församlingens musikverksamhet.

Västervåla kyrka är öppen varje dag

Västervåla kyrka är öppen varje dag hela sommaren. Västanfors kyrka är öppen varje dag året runt och Brukskyrkan är öppen när kafét är öppet; måndag-fredag kl 10-16 och vid gudstjänster.

Välkommen in och tänd ett ljus för någon som du tänker på, eller bara sitt ned en stund i lugn och ro.

Meningen med mig

Svenska kyrkan har tagit fram ett material för unga om känslor och mening.

Meningen med mig handlar om att stärka ungas identitet och psykiska hälsa. Det är ett icke-konfessionellt material som är fritt att använda i olika sammanhang där unga möts.

I en serie av ledarledda träffar får unga möjlighet att reflektera och samtala om känslor och mening.

Meningen med mig är baserat på forskning och innehåller praktiska övningar, kunskapsdelar och teman för gruppsamtal.

Materialet är fritt att ladda ned och använda. Om du vill leda en grupp finns möjlighet att få utbildning i att använda materialet. *Läs mer på svenskakyrkan.se/meningenmedmig*

Dagens lunch i sommar

Lunchserveringen på Lindgården är öppen hela sommaren, måndag-fredag kl 11.30-13.30. Vi har alltid ett vegetariskt alternativ, en bonusrätt och fräsch salladsbuffé. Välkommen!

Så långt det är möjligt använder vi närproducerade råvaror och livsmedel. Vi serverar svenskt kött och svensk kyckling. Fisken är MSC-märkt. Potatsien är närodlad och i mån av tillgång KRAV-märkt. I första hand köper vi närodlade grönsaker, svenska äpplen och KRAV-bananer. Kaffet är KRAV-märkt.

Nästa tidning

Nästa nummer av församlingstidningen Mitt i livet kommer ut den 29-30 oktober. Hör av dig till redaktören om du inte får någon tidning.

MITT I LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 0223-434 10. **Redaktör:** Cecilia Kjellin Eriksson, tel 434 06. **Tryck:** PRIMAtryck, Hallstahammar. **Omslagsfoto:** Gustaf Hellsing/Ikon. Redaktören svarar för osignerat material.

www.svenskakyrkan.se/vastanfors

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

SK23052

tryggt givande givasverige

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

BAKOM VARJE SIFFRA FINNS EN MÄNNISKA

– JAG ÄR EN AV DEM

Över 100 miljoner människor är på flykt och 300 miljoner människor är i behov av humanitärt bistånd. Bakom varje siffra finns en människa. En människa som har rätt till trygghet och ett värdigt liv. Genom lokala partner finns Act Svenska kyrkan på plats före, under och efter en katastrof. Tillsammans kan vi rädda liv och ge människor kraft att resa sig starkare. Din gåva gör skillnad!

HALIMA, ETIOPIEN. FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

act Svenska kyrkan

För allas rätt till ett värdigt liv under samma himmel.

svenskakyrkan.se/act

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223

PG 90 01 22-3 BG 900-1223